

Na co zwracać uwagę pisząc testament?

1 marca 2016

Choć na pozór napisanie testamentu jest czynnością łatwą i nie wymaga wiele zachodu, do jego sporządzenia warto się przygotować. Jeśli nie skorzystamy z możliwości wyrażenia ostatniej woli, nasza rodzina skazana będzie na zasady dziedziczenia ustawowego, które powodują, że na wszystkich składnikach majątku powstaje współwłasność.

Jeżeli planujemy sporządzić testament notarialny, przed wizytą u prawnika warto skontaktować się z kancelarią i dowiedzieć się, jak przygotować się do spotkania. Jeżeli nasza sytuacja rodzinna jest skomplikowana lub treść, którą planujemy zawrzeć w testamencie odbiega od standardów, warto umówić się na wstępną wizytę, w trakcie której prawnik pomoże nam rozstrzygnąć, jakie zapisy powinny znaleźć się w testamencie.

Możemy także skorzystać z pomocy doradcy sukcesyjnego, czyli eksperta, który razem z nami przeanalizuje stan naszego majątku oraz pomoże ustalić skutki, które spowodowałaby nasza śmierć. Doradca pomoże uporządkować wszystkie aspekty wynikłe z potencjalnej śmierci naszej lub naszych najbliższych, doradzi w jaki sposób sporządzić testament (w praktyce – kilka testamentów, dla każdego członka rodziny oddzielnie) oraz na co zwrócić uwagę przy układaniu planu sukcesji. Testamenty powinny obejmować różne scenariusze wydarzeń, np. w małżeństwie bierzemy pod uwagę możliwość śmierci każdego małżonków z osobna, albo jednoczesnej śmierci na skutek tego samego zdarzenia (np. wypadku samochodowego).

Powinniśmy się zastanowić co w ogóle wchodzi w skład spadku po nas. Spadek to także zobowiązania, czyli długi spadkowe. Bardzo często umowa kredytu wygasa w momencie śmierci kredytobiorcy i spadkobierca musi oddać jednorazowo całość

środków. Pamiętajmy także, że jeśli pozostajemy w związku małżeńskim, w którym występuje majątek wspólny do spadku wchodzi tylko jego połowa. Jeśli we wspólnym majątku małżeńskim posiadamy dom i samochód (nie jest istotne, na którego z małżonków jest zarejestrowany!) – do spadku weszłaby połowa domu i samochodu. Ogranicza to możliwość dysponowania poszczególnymi składnikami majątku i rodzi konieczność sporządzenia dwóch testamentów – osobno przez każdego z małżonków.

Dobrze jest sporządzić listę tego, co posiadamy oraz tego, co jesteśmy dłużni, a następnie zastanowić się, co konkretnie ma się stać z tymi składnikami majątku. Powinniśmy rozpisać, które składniki majątku przypadną której osobie w danej sytuacji, a notariusz lub doradca sukcesyjny pomoże dobrać właściwe rozwiązania prawne.

Wskazując w testamencie małoletnie dzieci warto zwrócić uwagę na zasady dotyczące zarządzania majątkiem małoletniego dziecka, które odbywa się pod czujnym okiem sądu rodzinnego.

Nie powinniśmy także zapominać o prawie do zachowku. Jeśli do całości spadku powołamy np. jednego z trojga spadkobierców ustawowych (lub nie powołamy nikogo, ale jeszcze za życia przekazemy drogą darowizny cały majątek jednemu z naszych przyszłych spadkobierców), pozostałym spadkobiercom należy się zachówek. Jest to roszczenie pieniężne, z którym wystąpić może pominięty przy dziedziczeniu testamentowym lub darowiznach. Roszczenie nie jest małe, bo wynosi połowę wartości udziału spadkowego dla osoby pełnoletniej albo 2/3 dla osoby małoletniej. Jeśli nasz spadkobierca otrzymał od nas rzeczy o mniejszej wartości, niż wynosi wysokość zachowku – może ubiegać się o jego wyrównanie. Jeśli planujemy podzielić nasz majątek inaczej, niż wynikałoby to z proporcji wyznaczonych przez dziedziczenie ustawowe – warto porozmawiać o tym w rodzinie i opowiedzieć o powodach naszej decyzji.

Pamiętajmy, że sporządzając testament holograficzny nie możemy

przekazać wybranych rzeczy konkretnym osobom. Nie możemy zatem zapisać córce mieszkania, synowi samochodu, a siostrze oszczędności, które trzymamy na koncie w banku. W testamencie własnoręcznym wszystkie wskazane osoby dziedziczą wspólnie wszystkie składniki majątku, zarówno mienie (np. własność mieszkania), jak i zobowiązania (np. kredyty i inne długi spadkowe). Jeśli więc wspomnimy o samochodzie, to stanie się on własnością wszystkich osób wskazanych w testamencie. To samo będzie z mieszkaniem, oszczędnościami czy obrazami. Możemy jedynie wskazać, w jakiej części dana osoba dziedziczy. Syna możemy zatem powołać do połowy spadku, a córkę oraz siostrę do $\frac{1}{4}$ spadku.

Jeżeli planujemy w testamencie kogoś wydziedziczyć, czyli pozbawić nie tylko prawa do spadku, lecz przede wszystkim prawa do zachowku, bo tego właśnie dotyczy wydziedziczenie, pamiętajmy o podaniu przyczyny decyzji. Musi to być jeden z powodów wskazanych w kodeksie cywilnym. Należy pamiętać, że wydziedziczenie dziecka nie jest tożsame z wydziedziczeniem jego dzieci, czyli naszych wnuków.

Kiedy będziemy pewni, że nasza wola została wyrażona w testamencie, o fakcie jego napisania warto powiadomić spadkobierców. Jeśli jednak z jakiś powodów nie chcemy tego zrobić, albo obawiamy się, że najbliżsi nie zaakceptują treści dokumentu, można udać się do dowolnej kancelarii notarialnej i za darmo zarejestrować testament w Notarialnym Rejestrze Testamentów. Będziemy wówczas mieć pewność, że dopiero po naszej śmierci zostanie ujawniona treść testamentu. I to jedynie osobom, które będą do tego uprawnione.

Autorstwo: Ewelina Szeratics, Łukasz Martyniec

Źródła: IndependentTrader.pl, WolneMedia.net